

Відповідь «Біллона» стосовно слухань про нову редакцію Директиви ЄС про встановлення схеми торгівлі викидами (СТВ ЄС)

Березень 2015 р.

«Біллона» - це незалежна неприбуткова організація, що спрямована на розв'язання та боротьбу з кліматичними проблемами шляхом пошуку та впровадження екологічно раціональних рішень. Ми працюємо задля досягнення кращого розуміння екології, захисту природи, навколишнього середовища та здоров'я. «Біллона» бере участь у вирішенні широкого спектру поточних національних і міжнародних екологічних питань і завдань у всьому світі.

Забруднення навколишнього середовища не знає кордонів, тому «Біллона» проводить роботу і протидіє всім і кожному, хто має відношення до нашої діяльності, як на національному, так і на міжнародному рівнях. Підхід «Біллона» спрямований на пошук рішень екологічних проблем, і з 1998 р. організація активно співпрацює з рядом компаній різних галузей та сфер діяльності. Наш підхід полягає в тому, що для досягнення результатів необхідно спільно розробляти найкращі соціальні та екологічні рішення та забезпечувати їх прибутковість і життєздатність у фінансовому плані. «Біллона» завжди була і залишається незалежним наглядачем, який розслідує, ретельно вивчає і повідомляє про будь-які екологічні злочини, які нам вдалось викрити.

Організація «Біллона» була заснована в 1986 р. На даний момент в наш штат входить 65 співробітників, які працюють в головному офісі в Осло і трьох міжнародних представництвах в Брюсселі (Бельгія, ЄС), Мурманську (Росія) і Санкт-Петербурзі (Росія). Представництво «Біллона» в Брюсселі працює з 1994 р.

Вступ

Згідно з 5-м оціночним звітом (5ОЗ) МГЕЗК стає очевидною необхідність уловлювання та зберігання вуглецю (УЗВ) і скорочення викидів шляхом використання Біо-УЗВ, щоб зупинити підвищення глобальної температури в межах 2°C. Крім того, 5ОЗ попереджає, що виключення вказаної технології з комплексу пом'якшуючих заходів призведе до зростання витрат на боротьбу з забрудненням більше ніж удвічі. Тому «Біллона» вважає створення інноваційного фонду (тобто, NER400), доступного як для енергетичного, так і промислового сектору, важливим кроком у вірному напрямку.

Фонд необхідно заснувати якомога раніше для забезпечення постійного фінансування ключових кліматичних технологій, таких як УЗВ. Цього можна досягнути шляхом продовження поточного фонду NER300, можливості повторного використання залишкових коштів для третьої ініціативи відповідно до поточного NER300 або шляхом створення «перехідного фонду» для обох фондів.

Фонд NER400 має спиратись на здобутий досвід свого попередника, який відзначився спотвореним підходом до організації конкурсу на одержання фінансування, основуючись на неадекватних критеріях і відсутності прозорості. Оцінку проектів в енергетичному секторі слід проводити, спираючись на екологічно чисті методи виробництва електроенергії. У промисловому секторі оцінка має ґрунтуватись, наприклад, на виробництві екологічно чистої тонни цементу або сталі. Крім того, під час оцінки промислових проектів УЗВ критерії ефективності повинні спиратись не лише на термічний ККД, але й на ефективність зниження викидів CO₂. Інші ключові критерії до проектів УЗВ повинні включати розвинену інфраструктуру зберігання і транспортування, розвинені вузли УЗВ, зниження викидів CO₂, збереження робочих місць і створення перспектив в результаті втілення вказаного проекту.

Реалізація одного проекту УЗВ в рамках конкурсу NER300 дозволила б виробляти більше низьковуглецевої електроенергії, ніж усі інноваційні проекти з вироблення відновлювальної енергії, що пройшли конкурсний відбір, разом узяті і з меншими витратами для NER300. Якщо розглядати кожен проект окремо, то загалом вони більш капіталоемні, ніж проекти по ВДЕ. **Тому «Біллона» вимагає, щоб принаймні 50% коштів були відведені на проекти УЗВ для забезпечення своєчасного впровадження цієї ключової технології для пом'якшення наслідків зміни клімату.**

Фонд NER400 має бути краще захищеним від цінових ризиків квот ЄС на викиди. Це можна здійснити шляхом створення «гарантійного фонду» на випадок, якщо ціна на квоти ЄС на викиди впаде нижче мінімального рівня, встановленої «договірної ціни». Крім того NER400 повинен гарантувати покриття як капітальних, так і операційних витрат для відправки установок УЗВ і виплати компенсації ініціаторам проекту за підтримку у впровадженні УЗВ. На відміну від NER300, в рамках якого фінансування ЄС на кожен проект не перевищує 50% оплачуваних витрат, а максимальна сума фінансування на проект не перевищує 15% від загального обсягу доступного фінансування, **NER400 не повинен обмежувати максимальну суму фінансування для проектів УЗВ або, принаймні, має встановити більший допустимий максимум для проектів УЗВ, ніж для проектів ВДЕ.** ЄК повинна забезпечити можливість об'єднувати, тобто накопичувати кошти з NER400 та інших джерел фінансування, включаючи Фонд модернізації.

I. Безкоштовний розподіл квот на викиди і зниження ризику витоку вуглецю.

Запитання 1. Європейська рада вимагає періодичного перегляду критеріїв для оцінки відповідно до технологічного процесу. Як, на вашу думку, це можливо здійснити, зокрема, які дані можуть бути використані з цією метою? Як часто слід оновлювати критерії для оцінки з точки зору фактичного дотримання нормативно-правових вимог?

The periodic revision of benchmarks should pursue the objective of reflecting the most realistic performance of EU installations and incentivise the uptake of technological state of the art. However, this revision should not be undertaken too regularly to ensure predictability and certainty for investors. Bellona believes that a benchmark should be established for the duration of two years to reflect the last 2 years of production.

Періодичний перегляд критеріїв для оцінки має на меті якнайкраще відобразити фактичну роботу установок ЄС і посприяти запозиченню найновіших технологічних рішень. Однак, цей перегляд не повинен проводитися дуже часто з метою забезпечення можливості прогнозування і впевненості для інвесторів. «Біллона» вважає, що критерії для оцінки мають бути встановлені терміном на 2 роки для відображення не менше 2 років виробництва.

Запитання 2. Європейська рада визначає головні засади розробки правил безкоштовного розподілу квот після 2020 р., відповідно до яких, зокрема, «як прямі, так і непрямі витрати будуть враховані згідно з правилами державної допомоги ЄС», і що «з установок з найбільшою продуктивністю в цих галузях не будуть стягуватись невинновдані тарифи за викиди вуглецю, що призводить до його витоку», у той час як «повністю зберігаються пільги для запровадження інновацій в промисловості без підвищення нормативно-правових вимог» одночасно з «забезпеченням доступних цін на енергопостачання». Чи є у вас думки з приводу того, як ці принципи повинні бути втілені в майбутніх правилах безкоштовного розподілу квот?

Bellona supports the Council Conclusion statement that most efficient installations should not face undue carbon costs leading to carbon leakage nor should installations benefit from windfall profits resulting from over-allocation of allowances.

«Біллона» підтримує Заключну заяву Європейської ради в тому, що з установок з найбільшою продуктивністю не повинні стягуватись невинновдані тарифи за викиди вуглецю, що призводить до його витоку, і що виробники установок не повинні отримувати неочікувано великі прибутки в результаті надмірного розподілу відрахувань.

Необхідно внести зміни до процедури розподілу відрахувань з використанням точніших критеріїв для оцінки, зокрема таких, як рівень активності на основі останніх результатів (тобто по факту). Очікується, що цей підхід дозволить уникнути використання міжгалузевого коригувального коефіцієнту і сприятиме зниженню цін на енергопостачання. Крім того, надзвичайно важливо, щоб нові правила належним чином стимулювали промислові компанії продовжувати інвестувати в інновації і низьковуглецеві технології. Надання безкоштовних квот на викиди вуглецю повинно бути пов'язане з впровадженням низьковуглецевих технологій, УЗВ.

Інновації і інвестиції в низьковуглецеві технології, такі як УЗВ, - це найбільш ефективний спосіб

вирішення проблем, пов'язаних з витоком вуглецю, в довгостроковій перспективі. Відповідно до 503 МГЕЗК УЗВ - це технологія, необхідна для скорочення викидів CO₂ в результаті масштабного використання викопного палива, а також єдине доступне рішення для багатьох промислових секторів. Саме тому установки УЗВ також необхідні для конкурентоспроможності, збереження і створення робочих місць в Європі. Впровадження УЗВ в Європі допоможе створити і зберегти близько 330 000 робочих місць в сфері постачання пального, виробництва обладнання для УЗВ, експлуатації установок і роботи сховищ CO₂. В міжнародних масштабах без УЗВ ЄС довелося б витратити близько 750 млрд. євро на декарбонізацію галузі електроенергетики¹. Оскільки УЗВ дозволяє скоротити викиди CO₂ з значно меншими витратами, ця технологія знижує ризик витоку вуглецю – головної проблеми, що вимагає найбільше витрат в рамках політики з протидії змін клімату. Фактично, дослідження, проведене в рамках МКРЕ, показало, що ризик витоку скоротиться більше ніж удвічі у разі залучення УЗВ до переліку заходів боротьби з забрудненням у порівнянні з програмою без урахування УЗВ.

3. Чи слід проводити безкоштовний розподіл квот на викиди з 2021 р. по 2030 р. для компенсації витрат на викиди вуглецю, які промислові компанії перекладають на споживачів? Як краще проводити безкоштовний розподіл квот з метою уникнення неочікувано великих прибутків?

Безкоштовний розподіл квот повинен бути обґрунтований реальними потребами і відображати існуючий ризик витоку вуглецю. В принципі, компенсація не повинна надаватись за витрати на викиди вуглецю, які перекладають на споживачів. Досвід показує, що дуже важко підрахувати заздалегідь правильну суму для безкоштовного розподілу квот на викиди, тому слід надавати перевагу підрахункам по факту.

II. Інноваційний фонд

Європейська рада постановила, що з 2021 р. по 2030 р. відрахування на суму 400 млн. будуть спрямовані на створення Інноваційного фонду для підтримки демонстраційних проектів інноваційних технологій у сфері відновлюваних джерел енергії, уловлювання та зберігання вуглецю (УЗВ), зокрема також інновацій в сфері низьковуглецевих технологій для промислових секторів. З метою забезпечення роботи цього фонду необхідно додати відповідну законодавчу базу до тексту Директиви СТВ ЄС, в той час як інші умови можуть бути викладені у підзаконних актах. Заходи можуть спиратись на досвід існуючої програми NER300, в рамках якої було здійснено відрахування на суму 300 млн. на УЗВ і інноваційні технології у сфері відновлюваних джерел енергії.

В частині створення законодавчої бази для інноваційного фонду, що входить до перегляду Директиви щодо СТВ ЄС, Єврокомісія прагне отримати відповіді на такі запитання:

Запитання 1. Чи вважаєте ви за необхідне змінювати існуючі умови, що застосовувались в рамках перших двох ініціатив NER300? Чи існують умови стосовно структури фонду, що регулюють програму NER300, які можна було б спростити? Якщо ви вважаєте необхідність запровадити зміни, просимо конкретно вказати, які саме аспекти ви бажаєте змінити і чому.

«Біллона» наполегливо рекомендує створити спеціальний інноваційний фонд, доступний як для енергетичного, так і для промислового секторів, для сприяння впровадженню низьковуглецевих

¹ <http://bellona.org/assets/sites/6/CCS-Market-Incentives-Report.pdf>

технологій, таких як УЗВ. Згідно з 503 МГЕЗК стає очевидним необхідність УЗВ і скорочення викидів завдяки Біо-УЗВ з метою стримування підвищення глобальної температури в межах 2°C. Крім того, у звіті попереджається про те, що виключення УЗВ з комплексу пом'якшуючих заходів призведе до зростання витрат на боротьбу з забрудненням більше ніж удвічі. Таким чином, розширення програми NER - це важливий крок у правильному напрямку. Щоб забезпечити безперебійну і своєчасну організацію фонду, слід керуватись досвідом, здобутим в рамках роботи його попередника. У зв'язку з цим «Біллона» закликає ЄК врахувати такі рекомендації:

Сфера:

- Демонстраційні проекти в рамках фонду NER400 мають бути спрямовані на інноваційні технології і бізнес-моделі, що відіграють головну роль в декарбонізації енергетичного сектору і галузей важкої промисловості. Робота фонду має бути спрямована на розвиток **як проектів УЗВ, що передбачають впровадження всіх етапів технології в комерційному масштабі, так і тих, що охоплюють лише частину її етапів**, сприяючи комерційному розгортанню вказаної технології у 2020-х роках.

Впровадження:

- Фонд необхідно **заснувати якомога раніше**. Відповідно до поточних прогнозів ЄК фонд почне роботу в 2021 р., внаслідок чого виникне розрив щонайменше в сім років (враховуючи передбачуваний дворічний період між запуском і фінансуванням за результатами першого конкурсу). Термін дії законодавчої бази NER300 добігає кінця у грудні 2015 р. Продовження програми вимагає внесення змін до Директиви щодо СТВ. Їх необхідно запровадити найближчим часом, щоб надати змогу впроваджувати перші ініціативи задовго до 2020 р. і продовжити розвивати ключові технології.
- В іншому випадку необхідно організувати **«перехідний фонд»** між NER300 і NER400, щоб уникнути припинення фінансування в кліматичні технології, такі як УЗВ, і безпідставного відстрочення заходів ЄС з попередження зміни клімату. Наприклад, «Біллона» підтримала б **організацію нової ініціативи в рамках існуючої програми NER300**, використовуючи значну частину коштів, які були повернуті установам ЄС учасниками NER300, що не втілили свої проекти. Це фінансування вже доступне і не вплине на ринок СТВ, оскільки квоти на викиди вже були викуплені. Однак, у цьому випадку необхідно забезпечити оновлення умов для врахування набутого досвіду під час проведення попередніх етапів.
- Крім того, зважаючи на значну кількість часу на планування, необхідного для проектів УЗВ у масштабах, що відповідають вимогам участі в існуючій програмі, слід забезпечити **гнучкість** для відповідних проектів, запланованих на даний час, щоб підвищити шанси на успішне проведення конкурсу на отримання фінансування.

Оцінка проекту:

- **Критерії оцінки**, які застосовувались в рамках програми NER300, призвели до хаотичності у проведенні конкурсу на отримання фінансування. Відповідно до Директиви щодо СТВ видача коштів за результатами конкурсу NER300 буде проводитись у разі підтвердження факту запобігання викидів CO₂. Однак, на практиці проекти розглядали, головним чином, відповідно до витрат на тонну збереженого CO₂. При цьому не враховувались витрати на вироблення електроенергії, що могло призвести до невігідного співвідношення витрат і одержаного прибутку для країн-членів ЄС, які брали участь у спільному фінансуванні і були змушені покривати будь-який дефіцит фінансування².
- Слід **адаптувати вимоги до участі у програмі спеціально для кожного сектору** та надати їм визначення разом з іншими учасниками спільного фінансування, зокрема представниками промисловості і громадськими організаціями. Рішення щодо оцінки повинно прийматись спільно з усіма ГД, зокрема ГД з питань росту і ГД з питань енергетики.
- «Біллона» закликає ЄК врахувати такі вимоги до участі у програмі: **1) в енергетичному секторі** (включаючи УЗВ) ЄІБ повинен проводити оцінку проектів, спираючись на екологічно чисті методи виробництва електроенергії, тобто усереднені витрати на електроенергію. Це має особливе значення для економічного обґрунтування проектів УЗВ; **2) у промисловому секторі** оцінка має спиратись, наприклад, на виробництво екологічно чистої тонни цементу або сталі. Крім того, під час оцінки промислових проектів УЗВ критерії ефективності повинні спиратись не лише на термічний ККД, але й на ефективність зниження викидів CO₂; **3) інші важливі критерії до проектів УЗВ** повинні включати розвинену інфраструктуру зберігання і транспортування, розвинені вузли УЗВ, зниження викидів CO₂, збереження робочих місць і створення перспектив в результаті втілення вказаного проекту.
- Під час подачі заявки за проектом до ЄІБ замість повного затвердження проекту повинно бути достатньо **належної політичної підтримки** від країн-членів за умови наявності інших гарантій. Відсутність політичної підтримки була однією з причин, чому польський і румунський проекти УЗВ (Белхатув і Гетика) не відповідали вимогам конкурсу на одержання фінансування. В будь-якому разі політична підтримка не повинна бути критерієм для участі у програмі.
- Крім того, країнам-членам слід дозволити надавати підтримку проектам УЗВ не лише шляхом прямих інвестицій, але і через пільги, такі як податкові канікули або інші форми компенсації разом з спільним фінансуванням.
- Враховуючи **особливості, пов'язані з проектами УЗВ**, тобто дозвіл на відстрочення, проблеми, пов'язані з перенесенням правових норм Директиви УЗВ, значного дефіциту фінансування і проблеми, пов'язані з дотриманням термінів виконання тощо, під час оцінки планів проектів УЗВ необхідно враховувати всі ці обставини і **певну притаманну проектам гнучкість**³. Враховуючи зазначені причини, прискорені процедури проведення експертизи і юридичної перевірки повинні стати в нагоді для втілення проектів УЗВ на відміну від процедур в рамках другої ініціативи NER300 (18 місяців).

² <http://bellona.org/assets/sites/6/CCS-Market-Incentives-Report.pdf>

³ CCSnetwork, *Process and General Recommendations for NER300 funding programme*

- Під час першого етапу NER300 ЄІБ подавав звіти про початкову перевірку на відповідність вимогам і обрані плани до ЄК, але **інформацію не надавали** спонсорам проекту. Відсутність прозорості означала, що спонсори проекту не могли вжити належних заходів і змінити свої плани і рішення (наприклад, проект «Ейр Ліквід» (Air Liquide)). Тому «Біллона» закликає до більшої відкритості і прозорості по відношенню до країн-членів і спонсорів проектів.

Механізми фінансування:

- Новий фонд повинен бути краще захищеним від **цінових ризиків, пов'язаних з квотами ЄС на викиди**. В результаті низьких цін на квоти ЄС на викиди, встановлені на конкурсній основі для програми NER300, суттєво знизився обсяг доступних коштів для надання негайної підтримки проектам УЗВ. Зниження **об'єму фінансування** означало, що проекти, які перемогли у конкурсі, отримували менше фінансування, ніж очікувалось на початку, що створювало додатковий фінансовий тягар для учасників спільного фінансування, таких як приймаючі країни і спонсорські компанії. Це також призвело до раціоналізації програми та зменшення кількості повномасштабних установок, які підходили для фінансової підтримки. Оскільки це зменшувало шанси на успіх окремих кандидатів, відповідно знижувалась їх мотивація виділяти значний обсяг ресурсів для участі у програмі⁴. Для вирішення цієї проблеми «Біллона» закликає ЄК розглянути можливість використання **кластерного елементу** в роботі інноваційного фонду як певної інфраструктури для будь-якого потенційного проекту УЗВ. «Інфраструктура для реалізації» надала б змогу підтримувати численну кількість секторів і проектів УЗВ, одночасно накопичуючи досвід для відтворення процедури, сприяла б зниженню витрат на майбутні проекти УЗВ і залученню країн-членів до меншої кількості проектів, що могло б бути вигідним для багатьох країн-членів. Стратегічна співпраця між країнами-членами для розвитку спільної інфраструктури і економії від масштабу знизила б витрати на впровадження технологій УЗВ.
- Крім того, «Біллона» закликає ЄК організувати **«гарантійний фонд»** на випадок, якщо ціна на квоти ЄС на викиди впаде нижче мінімального рівня, **встановленої «договірної ціни»**, і таким чином позбавить інновації, що забезпечують підтримку УЗВ, необхідного фінансування.
- Робота інноваційного фонду має забезпечувати гнучкість у визначенні сум трансів фінансування з урахуванням цін на квоти ЄС на викиди.
- Реалізація одного проекту УЗВ в рамках конкурсу NER300 дозволила б виробляти більше низьковуглецевої електроенергії, ніж усі інноваційні проекти з вироблення відновлювальної енергії, що пройшли конкурсний відбір, разом узяті, і з меншими витратами для NER300. Установки УЗВ здатні ефективно з точки зору витрат забезпечувати зниження викидів CO₂ в рамках переходу від викопних видів палива (*див. діаграму в кінці цього розділу*). Якщо розглядати кожен проект окремо, то загалом вони більш капіталоємні, ніж проекти по ВДЕ. Тому «Біллона» вимагає, щоб **принаймні 50% коштів були відведені на проекти УЗВ** для забезпечення своєчасного впровадження цієї ключової технології для пом'якшення наслідків зміни клімату.

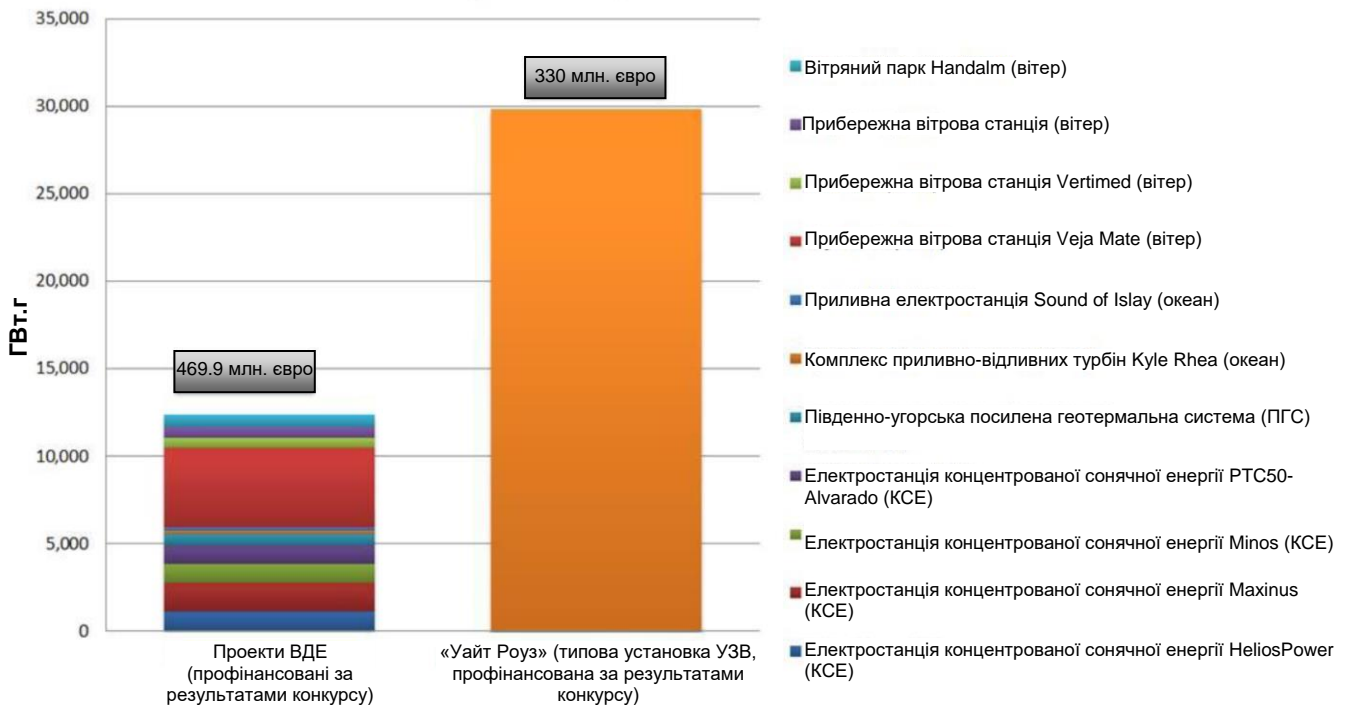
⁴ <http://bellona.org/assets/sites/6/CCS-Market-Incentives-Report.pdf>

- Ініціатори УЗВ несуть значні початкові витрати поруч з недостатньо розвинутою інфраструктурою для транспортування та зберігання і нестабільним середовищем з точки зору довгострокового інвестування. Доступне фінансування в рамках NER300 було недостатнім для покриття капітальних і операційних витрат. Фонд NER300 провів успішне фінансування проекту «Уайт Роуз» (White Rose), але це відбулось завдяки гарантії від уряду Сполученого Королівства щодо надання операційної підтримки проекту. Тому NER400 має гарантувати **покриття як капітальних, так і операційних витрат** для забезпечення відправлення установок УЗВ і виплати компенсації ініціаторам проекту за підтримку у впровадженні УЗВ⁵.
- На відміну від NER300, в рамках якого фінансування ЄС на кожен проект не перевищує 50% оплачуваних витрат, і **максимальна сума фінансування на проект** не перевищує 15% від загального обсягу доступного фінансування, «Біллона» вважає, що NER400 не може обмежувати максимальну суму фінансування для проектів УЗВ або, принаймні, має встановити більший допустимий максимум для проектів УЗВ, ніж для проектів ВДЕ. Однак, будь-який проект вимагає фактичної сплати значних фінансових витрат або витрат в натурі представником галузі, і у випадку широкої підтримки громадськості слід додати умову про гарантування виконання проекту.
- Для сприяння реалізації проекту УЗВ на рівні промисловості в межах програми до 2020 р. «Біллона» рекомендує, щоб **кошти інноваційного фонду стали доступними до початку роботи** (тобто на стадіях конструкторських робіт, розробки і будівництва) для проектів, що відповідають погодженому розширеному переліку вимог до участі у програмі. Зокрема, «Біллона» рекомендує ЄК використати досвід, здобутий під час реалізації проекту «Альберта», коли були створені програми фінансування УЗВ, які гарантували надання певної частини фінансування під час кожної етапу проекту, тобто будівництва, завершення і запуску в роботу. Ці програми фінансування в поєднанні з ціною на викиди вуглецю близько 12 євро за тону CO₂ сприяли економічному обґрунтуванню проекту УЗВ в Альберті.
- Крім того, ЄК повинна забезпечити можливість об'єднувати, тобто **накопичувати кошти з інноваційного фонду та інших джерел фінансування («злиття»)**, включаючи:
 - Від СТВ: безкоштовні квоти від NER, що не були надані до 2020 р., і безкоштовні квоти, надані для заводів, що будуть закриті до 2020 р. (відповідно до ДпПВ), можуть бути перераховані в грошовій формі. Квоти від Резерву стабільності ринку (РСР) теж можуть бути продані на ринку. Без перерахування в грошовій формі квоти на викиди від СТВ теж можуть бути використані як забезпечення для підкріплення фінансування за погодженою ціною на викиди вуглецю.
 - Фінансування модернізації.

⁵ <http://bellona.org/assets/sites/6/CCS-Market-Incentives-Report.pdf>

- В рамках Плану інвестицій Юнкера для Європи спеціальний Європейський фонд стратегічних інвестицій (ЄФСІ) повинен сприяти фінансуванню і інвестиціям в головні сфери, такі як інфраструктура, енергетика, розробки та дослідження.
- Структурні фонди ЄС, Науково-дослідний фонд вугілля і сталі, Горизонт 2020, Програма об'єднання європейських інфраструктур і податки на фінансові операції теж становлять певне джерело фінансування, яке може бути залучено. З перспективою на майбутнє ЄК повинна в будь-якому разі включити фінансування для Інноваційного фонду ЄС до БФП (починаючи з 2021 р.) для подачі на розгляд не пізніше 1 січня 2018 р.

ГВт.г низьковуглецевої електроенергії для системи енергопостачання, виробленої за 10 років в рамках проектів NER300 (перший транш) і установкою УЗВ «Уайт Роуз»

Запитання 2. Чи вважаєте ви, що для розширеної сфери підтримки низьковуглецевих інновацій у промислових секторах повинні застосовуватись однакові умови як для УЗВ, так і для інноваційних технологій у сфері відновлюваних джерел енергії, чи необхідно розробити спеціальні умови, наприклад, стосовно попередньо встановлених сум, спеціальних критеріїв відбору? Якщо можна, просимо надати конкретні приклади спеціальних умов.

«Біллона» вітає розширення сфери дії програми NER400 для підтримки низьковуглецевих інновацій у промислових секторах і вважає, що для певних випадків слід розробити спеціальні умови.

Як показано на діаграмі в попередньому розділі, реалізація одного проекту УЗВ в рамках конкурсу NER300 дозволила б виробляти більше низьковуглецевої електроенергії, ніж усі інноваційні

проекти з вироблення відновлювальної енергії, що пройшли конкурсний відбір, разом узяті, і з меншими витратами для NER300. Установки УЗВ здатні ефективно з точки зору витрат забезпечувати зниження викидів CO₂ в рамках переходу від викопних видів палива⁶. Крім того, для багатьох промислових секторів УЗВ - це єдина доступна технологія, що дозволяє суттєво знизити викиди CO₂. Розширення підтримки низьковуглецевих інновацій у промислових секторах надзвичайно важливе для економічної конкурентоспроможності, збереження і створення робочих місць в Європі. Фактично, впровадження УЗВ в Європі допоможе створити і зберегти близько 330 000 робочих місць в сфері постачання пального, інфраструктури для обладнання УЗВ, експлуатації установок і роботи сховищ CO₂⁷.

Зважаючи на капіталоємність проектів УЗВ і враховуючи також той факт, що доступні кошти на першому етапі NER300 були виділені на проекти ВДЕ, «Біллона» закликає, щоб **принаймні 50% коштів були відведені на проекти УЗВ** для забезпечення своєчасного впровадження цієї ключової технології для пом'якшення наслідків зміни клімату⁸. Що стосується етапу затвердження, проекти УЗВ мають проходити відбір на фінансування з Інноваційного фонду, якщо існує реальний шанс, що втілення проекту буде тривати, навіть якщо не були вирішені всі питання і неточності (зокрема терміни виконання і фінансування), задля подальшого у поширення демонстраційних проектів УЗВ в Європі на промисловому рівні.

Запитання 3. Чи існують інші додаткові аспекти щодо фінансування інновацій, які б ви хотіли додати до відповідей, враховуючи попередню письмову консультацію стосовно висновків Європейської ради?

Як зазначалось вище, «Біллона» вважає, що дуже важливо забезпечити безперервність фінансування в рамках NER300 і інноваційного фонду, і тому підтримує **можливість повторного використання залишкових коштів для третьої ініціативи в рамках існуючої програми NER300**. У цьому випадку необхідно забезпечити оновлення умов для врахування набутого досвіду під час проведення попередніх етапів.

Фонд NER300 не зміг надати належну підтримку впровадженню УЗВ через ряд чинників, включаючи початковий порядок проведення конкурсу на надання фінансування, процедуру фінансування в рамках конкурсу, участь країн-членів, відповідальність і спосіб залучення коштів. В рамках фінансування NER300 ЄС для кожного проекту покривалося не більше 50% оплачуваних витрат, і максимальна сума фінансування на проект не перевищувала 15% від загального обсягу доступного фінансування. Відсутність гнучкості перешкоджала ЄК підлаштовуватись до обставин, таких як низькі ціни на квоти ЄС на викиди. Для забезпечення успішного проведення NER400 «Біллона» виступає проти встановлення суб'єктивних обмежень на фінансування і закликає до **надання гнучких і регульованих правил** в ході втілення програми і **пріоритетності втілення проектів**.

⁶ <http://bellona.org/assets/sites/6/CCS-Market-Incentives-Report.pdf>

⁷ <http://bellona.org/assets/sites/6/CCS-Market-Incentives-Report.pdf>

⁸ CCSnetwork, Process and General Recommendations for NER300 funding programme

«Біллона» також виступає за більшу прозорість щодо **ролі, яку ЄІБ** буде відігравати в наступній програмі NER400 – вона повинна бути чітко окреслена, особливо стосовно питань оцінки і моніторингу проектів і етапів фінансування.

Зрештою, «Біллона» підкреслює необхідність подати роз'яснення **зв'язку NER400 з фондом модернізації**: відповідно до висновків Європейської ради було вирішено передати 2% відрахувань СТВ на створення фонду модернізації для підвищення ефективності споживання енергії і модернізацію електроенергетичної системи. Слід забезпечити повну координацію роботи між двома фондами, і країнам-членам необхідно надати можливість об'єднувати фонди і забезпечувати максимальну ефективність використання надходжень.

III. Фонд модернізації

Європейська рада дійшла висновку, що 2% всіх квот на викиди СТВ ЄС з 2021 р. по 2030 р. повинні спрямовуватися для задоволення особливо високих потреб в інвестиціях у країнах-членах з ВВП на душу населення нижче 60% від середнього значення по ЄС. Метою є покращення ефективності споживання енергії і модернізація електроенергетичної системи бенефіціарних країн-членів. Фондом повинні керувати бенефіціарні країни-члени за участю Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) в процесі відбору проектів. З метою забезпечення роботи цього фонду необхідно створити відповідну законодавчу базу (в тексті Директиви СТВ ЄС), в той час як інші умови можуть бути викладені у підзаконних актах. В частині створення законодавчої бази для фонду модернізації, вказаного в редакції Директиви щодо СТВ ЄС, Єврокомісія прагне отримати відповіді на такі запитання:

Запитання 1. Для діяльності фонду модернізації необхідна система управління. Як слід розподілити обов'язки між уповноваженими країнами-членами, ЄІБ та іншими установами для забезпечення ефективного і прозорого управління?

«Біллона» пропонує ввести кваліфікаційні критерії, згідно з якими країни-члени будуть подавати на розгляд свої плани⁹. ЄІБ буде займатися моніторингом планів і розподілом фінансування. **Правила щодо відповідальності** країн-членів повинні бути чітко визначені: якщо план модернізації не буде втілено, кошти будуть повернуті і стануть доступними для подібних проектів/ спеціальних статей витрат бюджету і в жодному разі не будуть розділені між бюджетами загального призначення. ЄІБ повинен ретельно слідкувати за тим, щоб фінансування на модернізацію було спрямоване лише в інвестиції, **що сприяють досягненню цілей ЄС щодо декарбонізації**.

В процесі створення фонду модернізації слід враховувати досвід, набутий під час реалізації NER300. Відсутність прозорості призвела до того, що спонсори проекту не могли вжити належних заходів і змінити свої плани та рішення. Тому «Біллона» закликає до **високого рівня відкритості та прозорості** по відношенню до країн-членів і спонсорів проектів. Терміни виконання і кінцеві результати діяльності фонду модернізації повинні бути сформовані чітко і заздалегідь, і про будь-які зміни необхідно повідомляти своєчасно.

⁹ See response to Q3 below for more on Bellona's recommendations regarding eligibility criteria

Запитання 2. Що стосується інвестицій, які типи проектів повинні фінансуватись з фонду модернізації для забезпечення досягнення його цілей? Які проекти не відповідають вимогам для одержання фінансування?

Важливо, щоб ЄІБ ретельно слідкував за тим, що фінансування на модернізацію спрямовувалося тільки в інвестиції, що сприяють досягненню цілей ЄС щодо декарбонізації. З метою запобігання заморожування неефективних інфраструктур з високим рівнем викидів вуглецю «Біллона» вважає, що кошти фонду модернізації повинні бути спрямовані **саме на проекти УЗВ**. Технології УЗВ здатні економічно ефективно забезпечувати зниження викидів CO₂ в рамках переходу від викопних видів палива, на їх фінансування необхідно більше коштів з огляду на їх капіталоємність.

З іншого боку, «Біллона» виступає проти виділення будь-якого фінансування на оплату за резервування потужностей недозавантажених, неефективних електростанцій через їх резервний статус в системі по відношенню до відновлювальних джерел енергії. Існуючі вугільні електростанції не повинні бути допущені до програми фінансування модернізації, якщо вони не обладнані технологією УЗВ¹⁰.

Запитання 3. Чи необхідно встановлювати конкретні критерії для відбору проектів (наприклад, показник собівартості одиниці продукції, об'єм виробленої екологічно чистої енергії, економія енергії тощо)?

«Біллона» вважає, що розміщення фінансування в рамках фонду модернізації повинно здійснюватись на підставі конкретних критеріїв. ЄІБ повинен нести відповідальність за проведення оцінки проектів, щоб ті з них, які пройшли відбір на фінансування, відповідали критеріям. «Біллона» схвалює **встановлення ЄІБ внутрішнього стандартного показника НВ** в 550 грамів CO₂ на кіловат-годину в якості критерію для одержання фінансування майбутніх проектів з викопних видів палива і наполягає на необхідності дотримання цього критерію для одержання фінансування в рамках фонду модернізації. Крім того, «Біллона» закликає ЄІБ врахувати такі вимоги до участі у програмі: **1) в енергетичному секторі** (включаючи УЗВ) ЄІБ повинен проводити оцінку проектів, спираючись на екологічно чисті методи виробництва електроенергії, тобто усереднені витрати на електроенергію. Це має особливе значення для економічного обґрунтування проектів УЗВ; **2) у промисловому секторі** оцінка має спиратись, наприклад, на виробництво екологічно чистої тонни цементу або сталі. Крім того, під час оцінки промислових проектів УЗВ критерії ефективності повинні ґрунтуватися не лише на термічному ККД, але й на ефективності зниження викидів CO₂; **3) інші важливі критерії до проектів УЗВ повинні включати розвинену інфраструктуру зберігання і транспортування, розвинені вузли УЗВ, зниження викидів CO₂, збереження робочих місць і створення перспектив в результаті втілення вказаного проекту.**

¹⁰ http://bellona.org/assets/sites/6/Bellona_Brief_Capacity_markets.pdf

Запитання 4. Як, на вашу думку, має відбуватись взаємодія між фондом модернізації та іншими джерелами фінансування, доступними для проектів одного типу, зокрема на умовах можливості надання безкоштовних квот для модернізації виробництва електроенергії (див. розділ нижче)? Чи доречно застосовувати правила щодо накопичення фінансування?

Правила щодо накопичення різних джерел фінансування доречні, зокрема, у випадках, що стосуються проектів УЗВ, особливо коли їх втілюють в країнах з низьким рівнем доходу. Накопичення коштів, виділених з фондів інновацій та модернізації, має бути доступні для проектів, що відповідають вимогам на право одержання коштів з обох фондів. Тому ЄК має забезпечити сумісність коштів NER400 і фонду модернізації. Той факт, що обидва фонди знаходяться під управлінням ЄІБ, може сприяти успішному використанню обох фондів і фінансуванню більшої кількості проектів.

Запитання 5. Яким чином, на вашу думку, оцінка проектів має відобразитися в процесі управління, запланованому на 2030 р. (наприклад, в рамках національних програм з проблем зміни клімату, планів розробки відновлюваних джерел енергії та ефективності споживання енергії)?

«Біллона» схвалює рекомендації, зазначені в нещодавно опублікованому підсумковому звіті після оприлюднення нової редакції Директиви УЗВ, зокрема стосовно звернення до країн-членів щодо розробки національних планів до 2050 р. з урахуванням цільового зниження викидів до 80% і проведенням оцінки необхідності впровадження технологій УЗВ.

«Біллона» вважає, що країни-члени в ході розробки проектів комплексних планів для політик з питань клімату і енергетики на 2030 р. повинні розробити стратегію декарбонізації, яка чітко окреслює методи досягнення поставлених цілей з технологіями УЗВ або, як варіант, без них. Країни-члени також повинні сприяти створенню відповідної програми відшкодування для проектів УЗВ. «Біллона» закликає ЄК і країн-членів до побудови конструктивного і поетапного діалогу для подальшої розробки програми управління на 2030 р. і визначення ефективних шляхів декарбонізації на рівні країн-членів ЄС до 2030 р. і далі, до 2050 р. **Ці детальні шляхи декарбонізації повинні включати УЗВ як важливу складову в рамках стратегії країн-членів щодо декарбонізації їх енергетичного і промислового секторів.** В ідеалі ці шляхи декарбонізації повинні передбачати реалізацію завдання щодо УЗВ, встановленого на рівні ЄС. Слід заохочувати країн-членів і усувати будь-які перешкоди на їх шляху до розробки і впровадження спеціальних програм підтримки проектів УЗВ як на етапі інвестування, так і у фазі експлуатації. Країни-члени, що на даний час не надають перевагу впровадженню УЗВ, повинні запропонувати альтернативні, економічно ефективні шляхи декарбонізації.

Q6. Чи повинен обсяг фінансування залежати від конкретних критеріїв ефективності?

Як зазначено вище, «Біллона» вважає, що розміщення фінансування в рамках фонду модернізації повинно здійснюватись на підставі конкретних критеріїв. ЄІБ повинен нести відповідальність за проведення оцінки проектів, щоб ті з них, які пройшли відбір на фінансування, відповідали критеріям. «Біллона» схвалює **встановлення ЄІБ внутрішнього стандартного показника НВ в**

550 грамів CO₂ на кіловат-годину в якості критерію для одержання фінансування майбутніх проектів з викопних видів палива і наполягає на необхідності дотримання цього критерію для одержання фінансування в рамках фонду модернізації. Крім того, «Біллона» закликає ЄІБ врахувати такі вимоги до участі у програмі: **1) в енергетичному секторі** (включаючи УЗВ) ЄІБ повинен проводити оцінку проектів, спираючись на екологічно чисті методи виробництва електроенергії, тобто усереднені витрати на електроенергію. Це має особливе значення для економічного обґрунтування проектів УЗВ; **2) у промисловому секторі** оцінка має спиратись, наприклад, на виробництво екологічно чистої тонни цементу або сталі. Крім того, під час оцінки промислових проектів УЗВ, критерії ефективності повинні ґрунтуватися не лише на термічному ККД, але й на ефективності зниження викидів CO₂; **3) інші важливі критерії до проектів УЗВ повинні включати розвинену інфраструктуру зберігання і транспортування, розвинені вузли УЗВ, зниження викидів CO₂, збереження робочих місць і створення перспектив в результаті втілення вказаного проекту.**

IV. Безкоштовні квоти для заохочення інвестицій на модернізацію енергетичного сектору

Висновки Європейської ради передбачають продовження діяльності після 2020 р. механізму, викладеного в Статті 10с Директиви щодо СТВ ЄС, що дозволяє деяким країнам-членам обирати, як розміщувати безкоштовні квоти на викиди для електростанцій з метою просування інвестицій на модернізацію енергетичного сектору. Існуючі умови Статті 10с, зокрема щодо прозорості, слід удосконалити для сприяння інвестуванню на модернізацію енергетичного сектору, одночасно уникаючи дисбалансу на внутрішньому ринку енергоресурсів.

В частині перегляду та удосконалення існуючих умов в рамках редакції Директиви щодо СТВ ЄС Єврокомісія прагне отримати відповіді на такі запитання:

Запитання 1. Яким чином можна забезпечити одержання доданої вартості від інвестицій на модернізацію енергетичного сектору? Чи необхідно встановити спільні критерії для відбору проектів?

«Біллона» вважає, що модернізація енергетичного сектору повинна проходити поряд з декарбонізацією. Саме тому необхідно, щоб в майбутньому будь-які подані до розгляду проекти проходили перевірку на рівень зниження викидів CO₂. «Біллона» закликає ЄК забезпечити заборону будь-якої підтримки новозбудованим електростанціям з високим рівнем викидів CO₂¹¹. Через зростання цін на квоти ЄС на викиди такі електростанції в майбутньому не підпадали б під програму інвестування, якщо б вони не отримали безкоштовні квоти (через внесення до переліку установ, що спричиняють витік вуглецю). Розміщення безкоштовних квот на викиди призначене для модернізації застарілих заводів, а не для будівництва нових електростанцій.

¹¹ http://bellona.org/assets/sites/6/Bellona_Brief_Capacity_markets.pdf

Запитання 2. Як, на вашу думку, має відбуватись взаємодія між розміщенням безкоштовних квот на викиди і іншими джерела фінансування, доступними для проектів одного типу, наприклад, спільне фінансування ЄС, яке повинно стати доступним для проектів, що відповідають спільним інтересам відповідно до програми з питань змін клімату і енергетики до 2030 року? Чи доречно застосовувати правила щодо накопичення фінансування?

Як зазначено вище, «Біллона» вважає, що слід дозволити накопичувати різні джерела фінансування, особливо для великих, загальноєвропейських проектів, які приносять переваги у масштабах суспільства. Крім того, слід встановити чіткі і прості правила, які б дозволили різним країнам-членам робити внески у проекти.

Запитання 4. Максимальна сума квот на викиди, що надається безкоштовно відповідно до вказаної умови фінансування, обмежена. Чи вважаєте ви, що країни-члени, що задовольняють вимогам, повинні використовувати квоти впродовж визначеного наперед періоду (наприклад, на рік) чи мати можливість розміщувати їх на власний розсуд впродовж періоду 2021-2030 рр.? (Просимо обґрунтувати вашу думку.)

Країни-члени, в принципі, повинні мати право вільно розпоряджатись своїми квотами на викиди, однак, слід передбачити, що вільне розміщення не спричиняє непередбачувано високу ліквідність на ринку. Цього можна уникнути шляхом організації РСР. Більш жорстке управління бюджетом безкоштовних квот на викиди могло б стати постійним стимулом для боротьби з забрудненням.

Крім того, «Біллона» закликає організувати залежний від ціни механізм регулювання з метою втручання і налаштування сукупної пропозиції на квоти ЄС на викиди доступні на аукціонах на ринку. Цей механізм повинен належати до компетенції органу регулювання (тобто Європейського центрального банку квот на викиди вуглецю), який має стримувати надлишкову пропозицію та запобігати надмірному коливанню цін, що впливають на стабільне функціонування ринку. Банку квот на викиди вуглецю необхідно надати широке коло повноважень і політичну незалежність для здійснення цих повноважень. З метою гарантування стабільності і прогнозованості необхідно розробити ефективні та прозорі критерії¹².

Запитання 5. Чи є необхідність визначити пріоритети для країн-членів серед сфер, які потребують підтримки? [так, ні]

Якщо так, які з наступних сфер, якщо такі є, що на даний момент отримують інвестиції на модернізацію виробництва електроенергії до 2020 р., повинні стати пріоритетними для одержання підтримки до 2030 р. і чому? [взаємозв'язки, інтелектуальні системи енергопостачання, вугільні електростанції з надкритичними параметрами пари, газ, відновлювані джерела енергії, накопичення енергії, ефективне споживання енергії, інше (просимо вказати)]

«Біллона» вважає, що необхідно визначити пріоритетні сфери. Вони повинні відповідати ключовим завданням плану на 2050 р. і 503 МГЕЗК, які віддають провідну роль УЗВ у стримуванні

¹² <http://bellona.org/assets/sites/6/020713-Bellona-EC-Green-Paper-EU-Climate-and-Energy-2030.pdf>

підвищення глобальної температури в межах 2°C. Тому «Біллона» закликає ЄК надати УЗВ пріоритетний статус.

Q6. Яким чином можна покращити прозорість відбору і реалізації проектів з інвестування в рамках розміщення безкоштовних квот на модернізацію енергетичного сектору? Зокрема, стосовно здійснення інвестицій, чи слід дозволити продаж квот на викиди з аукціону після закінчення певного періоду у випадку, якщо інвестування не було здійснено протягом погодженого періоду?

«Біллона» вважає, що квоти, що надаються безкоштовно для здійснення конкретних цілей (наприклад, на модернізацію або спеціальну інвестицію), які не були використані, не слід повертати на аукціон з метою запобігання ризику інфляції на ринку. На даний час всі квоти, не видані безкоштовно до кінця Фази 3, будуть продані з аукціону до 2020 р., таким чином збільшуючи ліквідність вже перенасиченого ринку. Рішенням може стати об'єднання їх у «резерв квот», призначених для виконання конкретних цілей. У разі якщо інвестиції не будуть здійснені, слід не розподіляти безкоштовні квоти, а передати їх до резерву.

З метою покращення прозорості відбору проектів для інвестування і його здійснення ЄІБ повинен заздалегідь надати спонсорам проектів чітко сформульовані критерії, а також інформацію про відповідність вимогам до одержання відрахувань.

Запитання 7. Відповідно до поточних умов Директиви щодо СТВ ЄС щонайменше 50% надходжень, одержаних в результаті продажу квот з аукціону, повинні бути використані країнами-членами для цілей, пов'язаних з проблемами зміни клімату. На календарний 2013 рік країни-члени повідомили, що використовують або планують використати в середньому 87% для підтримки національного інвестування у вирішення проблем клімату і енергетики. Чи відповідають, на вашу думку, існуючі умови з використання надходжень потребам у фінансуванні заходів з попередження зміни клімату? Якщо ні, просимо пояснити, чому саме.

На сьогодні Директива щодо СТВ ЄС лише рекомендує, щоб «не менше 50% всіх надходжень від СТВ ЄС були використані на заходи з попередження зміни клімату», а це не гарантує необхідної підтримки для інвестування у вирішення проблем клімату та енергетики. Деякі країни-члени, наприклад, Німеччина, вже зробили наступний крок, і тепер у них діє встановлене законом зобов'язання витратити 50% доходів на вирішення проблем клімату та енергетики. «Біллона» підтримує ініціативу щодо підвищення цього показника до 100% і закріплення її обов'язкового характеру, щоб полегшити доступ до фінансування для низьковуглецевих технологій. Крім того, в стратегії з декарбонізації країн-членів на 2030 р. буде включено вимогу звітувати про надходження з СТВ.

V. Загальна оцінка

Запитання 1. Наскільки цілі Директиви щодо СТВ ЄС відповідають цілям політики ЄС з протидії змін клімату? Наскільки положення Директиви щодо СТВ ЄС можуть бути адаптовані відповідно до подальших змін у сфері технології та науки?

The EU ETS Directive sets two principal objectives, emissions reduction at least cost and CO₂ price signal to incentivise investment in low carbon technology. These objectives are overall in line with the wider EU climate policy objectives.

Директива щодо СТВ ЄС ставить дві головні цілі: зниження викидів з найменшими витратами та ціновий сигнал на викиди CO₂ для заохочення інвестицій в низьковуглецеві технології. Вони, загалом, відповідають цілям політики ЄС з протидії змін клімату.

Однак, у той час як ЄС впевнено рухається до досягнення мети зі зниження викидів, інвестування в низьковуглецеві технології відбувається досить повільно, головним чином, тому, що поточна низька ціна на викиди вуглецю не сприяє залученню інвесторів. Зокрема, була підкреслена головна роль проектів УЗВ у досягненні довгострокових цілей щодо декарбонізації, але на даний час ціна ЄС не забезпечує належних інвестицій для розвитку цієї ключової технології.

Система, розроблена відповідно до Директиви щодо СТВ, досить жорстка і не враховує можливість виникнення економічного спаду або інших екстерналій, створюючи, *фактично*, перешкоду для безперебійного функціонування ринку. На даний момент Директиві щодо СТВ бракує гнучкості, щоб пристосуватись до технологічних змін.

Тому «Біллона» закликає до проведення негайної і загальної реформи СТВ шляхом якнайшвидшого впровадження PCP і зміни **лінійного коефіцієнту скорочення викидів** з поточного значення в 1,74% до 2,2%. Крім того, встановлення **фіксованого діапазону ціни**, тобто мінімальної і максимальної ціни, може стати прямим і швидким стимулом для інвестицій у низьковуглецеві технології і способом уникнути нестабільності ціни. Встановлення максимальної межі також вирішить проблему завищеної ціни на квоти ЄС на викиди, що, в свою чергу, має вирішити проблему конкурентоспроможності в ЄС і витоку вуглецю¹³.

Крім того, на сьогодні Директива СТВ **не надає відррахувань на технології, що не тільки знижують викиди оксиду вуглецю до нуля, а й вилучають викиди з атмосфери**, як у випадку з Біо-УЗВ. В США вже використовують Біо-УЗВ у промисловому масштабі. Важливо, однак, застосовувати більш жорсткі критерії стійкого відтворення біомаси поряд з будь-якими програмами відррахувань за вилучення викидів з атмосфери для запобігання збільшенню використання обмежених ресурсів біомаси для вироблення енергії, пального і іншої продукції¹⁴.

Враховуючи визнання Біо-УЗВ у 503 МГЕЗК ключовим інструментом для вилучення надлишку CO₂ з атмосфери і стримування підвищення глобальної температури в межах 2°C, слід переглянути Директиву щодо СТВ для забезпечення відррахувань на вилучення викидів з атмосфери. Якщо проекти з вилучення викидів з атмосфери отримають фінансування, досить висока ціна на квоти

¹³ http://bellona.org/assets/sites/6/Bellona_brief_ETS.pdf

¹⁴ A policy strategy for CCS, IEA/OECD 2012

ЄС на викиди може стати економічним обґрунтуванням для втілення Біо-УЗВ. Тому «Біллона» закликає провести комплексне дослідження для виявлення найефективнішого способу фінансування на вилучення викидів з атмосфери (наприклад, на стадії виробництва, експлуатації і/або зберігання). Крім того, «Біллона» закликає надати пріоритетний статус проектам Біо-УЗВ під час проведення оцінки для фінансування з інноваційного фонду і фонду модернізації. Зрештою, слід здійснити значний комплекс заходів для забезпечення проведення комплексної і стабільної політики ЄС з питань біоенергетики.

Запитання 2. В чому полягають переваги та недоліки Директиви щодо СТВ ЄС? Наскільки успішною була Директива щодо СТВ ЄС у досягненні своїх цілей стосовно стимулювання зниження викидів з економією витрат порівняно з альтернативними методами, наприклад, нормативними документами, оподаткуванням?

«Біллона» розподіляє ключові переваги і недоліки СТВ нижченаведеним чином:

Переваги:

- СТВ ЄС надає чіткий ціновий сигнал щодо викидів CO₂ і спирається на кон'юнктуру ринку. Таким чином, вона стимулює формування єдиної в ЄС, прозорої ціни на викиди CO₂, що сприяє технологічно-нейтральним і економічним методам пом'якшення наслідків зміни клімату. СТВ не визначає переможців або проекти, що не пройшли відбір, і забезпечує оцінку скорочення ВПГ.
- СТВ ЄС більш гнучка порівняно з іншими інструментами, такими як оподаткування, технологічні вимоги або НВ. Вона сприяє інноваціям і знижує витрати для споживачів і промисловості. Крім того, вона дозволяє підтримувати енергоємні галузі промисловості, що піддаються ринковим ризикам (ЕГППРР), і накопичує кошти, що частково можуть бути використані на підтримку розвитку низьковуглецевих технологій.
- СТВ забезпечила існування єдиної нормативної бази, єдиної ціни на викиди CO₂ у Європі для 45% викидів, що підпадають під програму, і ліквідного ринку торгівлі сертифікатами на викиди CO₂.
- Вона привернула увагу компаній до викидів, які вони виробляють, і шляхів їх зниження.
- Вона створила модель для наслідування для інших юрисдикцій, включаючи обмін досвідом і рекомендації для уникнення помилок.

Недоліки:

- **Збіг нормативних документів:**
 - Для ефективної діяльності СТВ слід встановити обмеження для сфери і часових рамок застосування нормативних вимог.
 - Механізм встановлення обмежень повинен сприяти ефективному споживанню енергії, впровадженню відновлювальних джерел енергії та інших заходів, що не входять в СТВ.
- **Надмірне/недостатнє розміщення безкоштовних квот на викиди (попередження витоку вуглецю):**

- Шляхом розміщення безкоштовних квот, спираючись на попередні показники виробництва, СТВ не спроможна належним чином виявляти випадки умисного (тобто спроб обманути систему) або неумисного (сповільнення економічного зростання) скорочення обсягів промислового виробництва, що призводять до зниження показників виробництва. Це збільшує надлишок квот на викиди на ринку, що призводить до неочікуваних прибутків в деяких секторах, які користуються надмірним розміщенням квот.
- Відсутній механізм регулювання пропозиції (тобто Банк викидів вуглецю).
- **Досі немає чіткого роз'яснення обов'язкових до виконання завдань**, зокрема таких, як значення лінійного коефіцієнту скорочення викидів.

СТВ повинна лишатись певним інструментом політики з протидії змін клімату ЄС, що забезпечує прогнозовану, обґрунтовану і об'єктивну ціну на викиди вуглецю і довгострокову підтримку УЗВ. Однак, ціна на викиди вуглецю лишається на низькому рівні і, вочевидь, не зрушить з нього до 2020 р. **Тому необхідно провести негайну і загальну реформу СТВ** шляхом якнайшвидшого впровадження PCP і зміни лінійного коефіцієнту скорочення викидів з поточного значення в 1,74% до 2,2%. «Біллона» також рекомендує запровадити залежний від ціни механізм регулювання, щоб стримувати надлишкову пропозицію і запобігати надмірному коливанию цін, що впливають на стабільне функціонування ринку. Крім того, встановлення фіксованого діапазону ціни, тобто мінімальної і максимальної ціни, може стати прямим і швидким стимулом для інвестицій у низьковуглецеві технології і способом уникнути нестабільності ціни. Встановлення максимальної межі також вирішить проблему завищеної ціни на квоти ЄС на викиди, що, в свою чергу, має вирішити проблему конкурентоспроможності в ЄС і витоку вуглецю¹⁵. Ознайомтесь з позицією «Біллона» щодо PCP і рекомендаціями стосовно подальших заходів [ТУТ](#).

Більше того, запровадження **загальноєвропейської НВ** сприятиме своєчасному, більш стабільному просуванню декарбонізації енергетичного сектору і зменшить перепади цін у СТВ. НВ не стане заміною для ціни на викиди вуглецю для СТВ, а буде певним доповненням до неї, що гарантуватиме надання інвестицій лише на ті енергетичні ресурси, які можуть бути корисними для досягнення цілей ЄС щодо декарбонізації. НВ для CO₂ вже стала частиною політики ЄС з питань клімату і енергетики, спираючись на те, що ЄІБ прийняв рішення не фінансувати будь-які нові проекти з виробництва електроенергії, що створюють викиди більше ніж 550 г CO₂/кВт-год. «Біллона» схвалює встановлення ЄІБ показника НВ і наполягає на необхідності дотримання цього критерію для одержання фінансування в рамках фонду модернізації.

¹⁵ http://bellona.org/assets/sites/6/Bellona_brief_ETS.pdf